

Motion till riksdagen 2012/13:K277

av Tuve Skånberg (KD)

Ekonomisk etik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillsätta en värdekommission för att stärka den ekonomiska etiken.

Motivering

Anledningen till att de västliga demokratierna har varit så ekonomiskt framgångsrika finns inte i marknadsekonomi allena utan i marknadsekonomi baserad på socialt ansvar och hederlighet.

En marknadsekonomi utan en moral och etik riskerar att kollapse. Tillväxt och värde kan inte räknas enbart i kronor och ören. Etiska grundvärden har en central betydelse för ett gott samhälle med ekonomisk tillväxt, trygghet och frihet. Om vi inte förmedlar värden som medmännisklighet, etik och hederlighet som förvaltats i den kristna traditionen raserar vi grunden för ett gott samhällsbygge.

Etikens betydelse har blivit tydlig inte minst i de senaste årens globala ekonomiska kriser. En stor bidragande orsak till finanskrisen 2008 var oetiskt handlande och brist på värderingar hos vissa finansiella aktörer, vilket resulterade i ett urholkat förtroende för finansbranschen och en allvarlig kris i de finansiella systemen och i de offentliga finanserna. Turbulensen påminner oss om att god etik är en nödvändighet för stabilitet och förtroende. Finanskrisen ledde till att börserna föll och företag fick svårt att få finansiering till sin verksamhet. Många privatpersoner förlorade både sparkapital och arbete. Den nu pågående europeiska skuldcrisen är också den, tillsammans med en underlåtenhet att genomföra nödvändiga strukturella reformer, ett resultat av bristande etik hos regeringar och makthavare.

Wilhelm Röpke, ekonom och fader till det ”tyska ekonomiska undret” har skrivit: ”Sanningen är att det ekonomiska livet inte utspelar sig i ett moraliskt

Fel! Okänt namn på

vakuum. Det är i ständig fara att förirra sig från sina oundgängliga etiska förtöjningar om det inte vilar på starka moraliska stöttor.” Även marknadsekonomins fader Adam Smith, som var bland de första att formulera genomgripande idéer om avreglerade marknader och frihandel, framhöll i bland annat ”The wealth of nations” (1776) den absoluta nödvändigheten att koppla ihop marknadsekonomi med etik. Han insåg att egennytta som marknadens drivkraft lätt kunde urarta, men pekade på två återhållande krafter med vilkas hjälp marknadsekonomin trots allt skulle fungera. Den ena är kristendomen med dess moraliska bud om den svages rätt, och den andra vad Smith kallar det allmänna ogillandet.

Under den senaste generationen har förlust av hederlighet och etik som ideal skapat samhällsekonomiska förluster. Kristdemokraterna har länge lyft fram behovet av en värdekommission med uppgiften att initiera en etisk debatt på alla nivåer i samhället, inkluderat finansmarknaderna. Etikens betydelse för näringslivet och ekonomin behöver lyftas fram. Den etiska diskussionen har en roll att spela från tidig ålder i människors liv. Därför bör skolans värdeöverförande funktion stärkas och föräldraansvaret betonas. Barn och föräldrar ska ha möjlighet till mer tid tillsammans och föräldrar ska ges mandat och utrymme att ge sina barn kärlek och en god uppfostran.

Den kristna etiken har lagt grunden för vårt västerländska samhälle och har genom generationer gett människor en inre etisk kompass, en inbyggd, intuitiv känsla för rätt och fel.

Regeringen bör se över möjligheterna att tillsätta en värdekommission för att lyfta fram etikens betydelse i samhällsbygget och ekonomin.

Stockholm den 4 oktober 2012

Tuве Skånberg (KD)